

Quoniam hinc in *Incipit speculū p̄ncipis*
 hinc hinc vite fugiens sumus dies nri si
 cut umbra p̄terent. *Ita est igit corde*
 solliato sepius memorari. qd nra fragi
 litas nra morlis infirmitas. ionēs cogit
 obliuisci. *Om̄ps dñs nrm sui grā volēs*
 p̄fecto per beati moysen nobis cōsulit dñs deut' xxv'
 Vtinā sapient et itelligerēt ac nouissimā p̄nderēt. *Eya*
 si nri esse felicit' poterim9 euadē mortis p̄culū. si dili
 gētē studeam9 sequi dñm cōsilū. qd ē mortis reme
 diū salutis antidotū. p̄ncip' speculū. n̄ nobis insinuat
 dñs dñs. *Vtinā sapient et itelligerēt it'* **O** salutifera
 saluatoris nri s̄ma ex qua nobis datur instructio sapie.
 admonitio cōtinētie. speculū p̄ndētie. exaltatio p̄mie atq
 s̄ho dñe grē. *Vtinā sapient it'* **O** admiranda bonitas nri
 creatoris. o ineffabilis caritas nri. redēptoris. **O** p̄dicāda
 benignitas nri saluatoris. Nos seruū nequā sum9. seruū
 negligētēs. seruū iuitēs. q̄ nris exigentibz demeritis
 mortē meruim9 pon9 q̄ vitā. *Et ecce pius auctor vite*
 ipse dator venie. ipse largitor grē. ipse nos iuitat ad sa
 lutē dñs. *Vtinā sapient it'* **Quis** igit n̄ piturus homo
 hec audiēs ista cōsiderās nō vehemētissimē gratuletur
 et ultra q̄ dari possit exultet in gaudio spūs i' vtero ei9
 q̄ ipi oīpotēt deo. ipi regi. angeloꝝ. ipi creatori om̄
 creaturaz. cura ē de nobis infirmis et miseris atq
 morlis. **Cura** go p̄maxia nobis esse debet. q̄ten9
 pre oībz et sup oīa facis ei9 p̄ceptis diligēt' obedias
 et ea deuote diligam9 et studiosissime ea impleamus
Alas em̄ ve nobis i' p̄petuū. qm̄ teste aplō miserabi
 liores oībz hōibz erim9 et detiores si hoc nō fecerim9
Et vē ad exequēda dñi mādāta otiosi et rancēs existi
 nisi in p̄mis oīa odio habeam9 que ipi dño displicere
 agnouim9. et illa fideli corde diligam9 q̄ remēde ei9

maiestati placere credimus. Unde die nocturnis exorandus
est ipse dominus et dominus noster ut nobis largiatur auxilium
qui suum tam salubre prestat consilium dicens. *Ultima sapientia*

Ualde mirra et utilis est sententia ista. *Ultima sapientia*
ac intelligeret non semel tamen si sepius rememoro
randa. si enim hinc intellige quod quod legis. Consideratio
enim huius sine destructio est superbie. extinctio iudicij. me-
dela malicie. effugatio luxurie. euacuatio vanitatis
et iactantie. constructio discipline profero simonie. para-
salutis et hinc. *Ultima sapientia* dicitur. *Heu heu quod pau-*
corum est ista virtus. pauci sunt qui salubrem hanc non saluatorum
sententiam sapiant. pauci sunt quibus est ante oculos ipse fragilitatis
ignitio. corruptibilis carnis corruptio. prope recordatio.
instantis mortis meditatio. ardentis iehenne consideratio.
Ecce quod vult speculum peccatorum. Reuera amatissime si te
sepius in huiusmodi speculo perspexeris. absque dubio sampsonem
forthor. dauid munitior. salomone sapientior eris. Illi autem in
hoc speculo se contemplari neglexerunt. ideo carnis sue de-
siderio carati corruerunt. Igitur si tanti viri tam horribile
lapsi sunt in culpam quibus tanta fuit fortitudo et sapientia
quanta cautela quanto studio nobis est vigilandum quibus est
tanta debilitas tantaque impericia? Porro tres viri isti va-
lidi ideo leguntur in carnis sententia. ut sint fidelibus non ad exili-
ruine. sed ad speculum cautele. Attingit nemo neminem in sua
confidat fortitudine nullus presumat de sua sapientia. vno se-
timidi. semper reatus nostri consilij. semper de nostra salute sumus
solliciti. namque nostre corruptio et nostre mortalitatis oblitus.
Qui vero huiusmodi vana negligent attendunt non sapient non
intelligunt nec nouissima prouident. et sic in morte et dampnan-
one vadunt. Ut igitur membra nostra circa prudentie studium erigant
vna nos hortat sententia dicens. *Ultima sapientia et intellige.*
Hanc ammonitionem saluberrimam oculo carnis consideres hinc. non
in hisitu. vno in studio et deliberatione sepius reuoluendo

53
qz sicut thūs nō redolet nisi ponat in igne ita nulla sa-
cie sēpture sapit sūa nisi cōta sit in corde. Ideo dilige
hec vba et corū suāz in corde tuo impine. **T**era tibi pōndat

Tinā sapient et itelligeret. Ecce sū hūie terra tibi
in hoc vsu pōndat sūa sūa itelligēna et prudēna
Vult gō dñs vt scās et itelligas. insup et pūdeas. Vult
vt scās vñā pūte fugitiuā esse pūlosā breuē. miseris
tubescēte. vniūse vanitati subiectā. pūtoy sordibz pollutū
apudiate corruptā. in breui pūtura. q̄remus q̄nto iseliāoz
mūdus iste ēē cōspiat. tanto fatūg p amore celestis pa-
tre cōtēpnat. Vult itaqz dñs vt scās et itelligas insup
et pūdeas. vt fragile mā vdicōne itelligas. sic mediā
do vs q̄ mūdus egressus es de vtero mēis tue. nūda reuer-
teris illuc. qz terra es et in terrā ibis. In huius vite miserā
mūdus trāst. lugens dies tuos in dolore et erūpna pū-
sisti. et nū luctu et dolore hūc exiitūg es. Itelligis gō q̄ntū
sit ingressus tuus flebilis. pgressus tuus debilis et egres-
sus horribilis. Itelligas igit q̄ntā sis in hac valle misere
exil et egrotis. v̄tūbz paup et mēdici. labilis et itirūg
ac in pximo moriturus. frater felix eris si hūymōj ad
monitōne itelligas. et in corde tuo q̄ in libro scribas. et
hāc vñā quā tibi trado regulā seruare pūdeas. Vñe deo
gratis toti mūdo tumultatus. Crimē mūdatus semp
tūisre patis. O qm̄ bonus vir cuius aīa cūta hūymōdi
sūda euigilat. qm̄ prudēter sapit et itelligit ac nouis
sūma pūdet. Rūie gō et tu fac similis. Registi iam in
hoc speculo pūtoy quid sane sapias qd itelligas. restat
vt nouissima pūdeas. Ora gō et dic tū pphā. Notū fac
m̄ dñe finē meū et nūm̄ dīerū meoz qd est vt scā
qd desit m̄. O vñus oīo o felix cōtēplatio. o nūāria pos-
tulatio. Nō plane tpa vel momēta q̄ p̄ posuit in sua
pūte p̄sare deposcas. sed qz sis aduēna et pegrinus
in hūc erūpnoze pegrinatiois exilio hō infirmus et

et exiguū tuū sup̄ trā. **I**ntelligas q̄ et cognoscas vīnam
sapient et intelligēt. i. p̄mā p̄tita q̄ sūt amara. **Vñ** thē
mē. **V**ide qm̄ amari et malū est te deliquisse deū tuū
malū est in culpa amari est in pena. **E**t intelligēt s̄z
p̄mā qm̄ sūt vana. **E**ntes. i. **V**anitas vanitātū et oīa
vanitās. **E**t nouissima p̄uiderēt s̄z et̄ritatē gl̄e q̄ntū
ad bonos et moris q̄ntū ad malos. vt sibi p̄uiderent
sterilitatē futurā sicut ioseph. **gēz.** **E**t ec̄i vñ. **I**n om̄ibz
opibz tuis mēdare nouissima tua et t̄ctū nō peccabis
i. vix peccabis. **R**euerā fē h̄mē si breuitatē p̄ntis vite
attendas. qd̄ tibi deest in agenda deo cōdigna p̄mā. in
disciplina p̄ceptoz eius obseruanda. in s̄tate corā ip̄o
p̄ficienda. sapēs et intelligēs et morē an̄ oculos p̄spi
cēs. mox p̄uidubio sine mora sp̄ctis pompis. postpositis
mūdi curis. despectis carnis illecebris. p̄iectis volupta
tibz. cōtēptis delirijs. itima custodia vigilares. ac no
uissima p̄uiderēt p̄uiderēs. **S**apientis em̄ est nō tā cui
libet rei p̄ncipiū p̄spicere. qm̄ finē exitūqz p̄uide. **D**emqz
felix esse p̄bat̄ qui sic cogitat de supplino an̄ suppliniū
vt postmodū supplinij effugiat p̄uiliā. **Que sūt nouissā**

Dōno consilio. vt sapia et itelligā ac nouissima
p̄uideā. **S**ed que sūt mea nouissima? **I**lla vtiqz de quibz
tibi sp̄s s̄is p̄ salomonē loquit̄. **D**ixit ec̄i vñ. vt sup̄
iam dictū est. **I**n oībz opibz tuis mēdare nouissā tua i.
Non potit̄ melius caro luxuriosa domari. q̄ qualis erit
norma s̄z p̄meditari. **E**t si talē meditationē habueris.
felix te dicit̄ oēs gn̄aciones. **M**editatio em̄ non est aliud
nisi mētis ditatio. **P**optime mēt̄ tua ditatur qm̄ eōi r̄cta
adūsanta p̄uidenē s̄ia illustrat̄. **L**egit̄ in poetria qz
centū lumibz cinctū caput argus habebat. **R**edita p̄
itelligi qz ex oī sui p̄te intra mēt̄is sue cōr̄spectionē
p̄uidenā possidebat. **I**deo si tante studio cautele pollebat

poeta paganus, multo fortius prudētiore oculo debet hęc
 decerni xpianus. Esto g^o aliter argus. Vmo illo cano
 illo studiofior illo prudētiore. ut sapias et intelligas ac no
 uissima tua prudēter pūdeas. Hęc em̄ sūt nouissima
 q̄ pūde sūma tonq̄ prudētie ē. viz illa hora terribilis
 in qua misera aīa tua ex hoc corpūculo corruptibili timēs
 est egressura. s̄ crede n̄ tu qui legis hęc. Ad huiusmōdi em̄
 rei tremēda cōsiderationē maluisse debueras pūdentia
 posside q̄ tonq̄ mūdi dñaconē. Vt nā g^o sapiēs q̄ dei sūt
 et intelligēs q̄ mūdi. et pūdēs que cōferm sūt. p̄fecto
 deū timēs supra appetēs. mūdu cōtēpnēs et infernū
 horēēs. In illa nimis metuenda extrema hora tua. q̄
 amicitia. q̄ p̄ntū tuorū venēs n̄ gladiō et armis possit
 auxiliū ferre? Nō erit tūc qui cōsuletur te ex oibz caris
 tuis. Respiciēs ec̄is ad auxiliū hom̄. sed refugiu tuū tūc
 erit apud deū. ¶ Consideratio sue corruptiōis

Cogites igit teni timē sepius quo timore timēda
 quo amore diligendus quo honore venerāda ē
 ip̄e dñs ih̄s xps deus nr̄ qui salutis p̄sidiū solū p̄stare
 p̄t post mortē. Reduc g^o dilāssime sepius in memoriā
 illā extremū exitus tuū diē. et anteq̄ misera aīa tua
 de carē carnis exeat pūdeas quo vadat. Istiusmodi
 cōsideratio cōtēpnōnē cōtēpnit. cōtēpnō cōpūctionē parit
 cōpūctio cōtēpnōnē s̄ p̄ntū et hūilē affectū in deū. p̄ntū
 viz ex cōsideratione adiutorij bonitatis diuine et clemētie
 hūilē ex cōsideratione ip̄e fragilitatis et miserie. Hic
 lector rogo diligēter attende. Quid em̄ est in om̄i sc̄ia
 q̄d hom̄em p̄uoret faciliq̄ ad sui custodia. et oēm iustitiā
 expellendā. ad s̄tate in timore dei p̄suenendā. qm̄ sue
 corruptiois cōsideratio. sue mōlilitatis certa ignitio. pos
 tremo tremēde mortis recordatio? Et homo sit non hō
 hoc ē qm̄ n̄ egrotēs sit. egrotando. egrotitudo resat. p̄tor
 expauescat. cor cōtremisat. caput turbesat. sensa enanes
 rit. virtus exaresat. vultus expallesat. fames nigresat.

ptererit. mox diuino amore pulsus. vana hō vite studia
 reliquisset. De studio vanitatis remisset ad studiū vitarū.
 de studio sulticie ad studiū sapie. hoc ē de studio curiosi-
 tatis ad studiū scē hūilitat. de scola luxurie et puitat
 ad solā mūdine et sātatis seu castitatis. de vita iūsta
 ad vitā sātatis. hoc ē de vita fornicationis ad vitā
 brē religionis. r de domo uersationis mūdane ad domū
 scē discipline. Vnde ipse spūs scūs p ppham p̄corūz p-
 cipit dices in ps̄. Apphendite disciplinā ne quī irascat
 dñs et pereatis de via iusta. Qui tribilis sūta et
 nimis metuenda hys qui disciplinā nō apphendunt
 q ex hac spūs scē sūta patet qm̄ pibit. Vnde ē q dñs
 p moysen ait. Ois aīa q non fuerit afflicta die hac
 pibit de p̄lo suo meo. Notanda sūt attentius verba ista
 Aīa inquit pibit q non fuit afflicta subaudi. p discipli-
 nā p morā corāonē. p p̄nie satisfachonē per cordis
 iruionē p consue purifachonē. Et dicebat die hac
 r in p̄nt tpe grē. in die huius vite. qm̄ qui nō suscipit mō-
 tpus p̄nie. post mortē nō ueniet locū indulgenae
 Quap̄p time tu p̄cor. tu caro sup̄ba. tu vile cadauer
 quē ad huc uiuentē vermes sepe corrodūt. que de tuo
 et in tuo corruptibili corpustulo generant. Contemisse
 sup̄bia. p̄ce vanitate. fuge luxuriā. apphende discipli-
 nā ne pereas. Vide in hoc speculo qd es quid fuisti et
 quid eris. Cuius cōceptio tabes mēstruosa. origo lūū. pu-
 tredo fims. Vt nā gō sapent r̄. De egressu miserabili
Terū fē h̄mē te cōuenio vt q̄q̄ agāt laicū
 alij sis memor tpe tui. Vilescat tibi mūda plus
 qm̄ tu mūdo. Huius igit tante calamitatis miserā cōsi-
 dera attēq. et cū p̄p̄ha i gemis rēs diato. Iniquitate meā
 anūnabo et cogitabo pro p̄co meo. Qm̄ ego in flagella
 patus sū et dolor meus in cōspū meo s̄. Et iterū dic ad
 ap̄lo. qui plebilē luāne zdicionis statū deplorans dicit
 Infelix ego hō. quid me liberabit de corpe mortis huius?

Hec saluifera apti sma prudente corde exigit. Adhuc
aptus vnebat in corpe. qd' in mortuū notabat. quia qui
sapies etiam mortē an' oculos cōsiderat. iam se mortuū
reputat. an' se mortuū p' certo sciat. Attende q' in illa
tribuli hora de qua loquitur misera p'coris aīa. qn' de
mūdo exitura es. aderāt mox miseri maligni. illi scilz
demonēs maledā. illi viri tarta rei. illi spūs horribiles
et pessimi. velut leones rugientes vt rapiāt predā sū
tuā penetrare aīaz miserā. Tūc subito patebūt horribi
lia loca penaz chaos et caligo tūbray. horror miserie et
tribulacionis. tremor et timor angustie et cōfusio. dolor
horrende visionis. tremor tremende māsiōis. vbi loq'
dolentū. vbi luctus gemētū. vbi vox clamātū p'coris et
videntū. ve ve ve nobis filij eue. Cū hec et hys scīa.
vno millesies plus qm' dīa possit de corpe egressura peccā
misera aīa auderet vno miseria viderit et senserit
qualis qntūsp' q'magnus terror et timor ac tremor erit
in ea. que lingua p't dice. quis liber exponet? Quid tunc
p'derit sciēcie iactācia. seculi pompa. mūdi vanitas. t'rene
dignitatis cupiditas? Nūquid poterūt luxurie appetitū
abus exquisitus. potus delicatus. vestis curiofitas. calcia
mentis speciositas. carnis mollities. vēris t'gluities. aboz
suppluitas. rapulay ebrietas. domoz cōstructio. p'bedax
acquisitio diuiciaz acq'sitio. nūquid ista oīa poterūt misē
rā aīam hoīs corpe de ore horrendi ac horribilis leonis
et de maledicta fauce draconis?

Hanc vtiā lāonē legat aliq's sapiat et sane
intelligat. et in corde suo retineat impluans
p'coris amore mūdi et carnis t'bruitus et recatus. ni
plus placet luxuriosi cadaveris venenosa voluptas q'
aīe sue sanitas. qui plus studet aīa marā q' aīa mar
ā. ni plus est de mūdo q' de xpo. ni plus est de lege
bonna q' de lege diuina. Legat igit lāonē ism' t'p'icū
ille qui huiusq' est. et spenilet' in hoc speculo p'coris spenē
suā. Confidēt diligent' vū veniet qd' sit. et quo vadat

Pendat ex pmissis p qua sermita metuenda. per qd iter
 tibusu. p quoz horrendas manus misera eius aia tisi
 tura est. **E** stulte pcor qm ista sferat ne scis. quia ista
 pvide negligis. ideo sepius inaudit te supba. exagitat ira.
 excruciat malina. vulnerat iudicia. inflamat luxuria.
 fangat auidia. ligat auaricia. qm horrenda tibi immita
 tormenta no respicias. **D** uerco corumq. turuofus obstinatq.
 sepe effraus. piger et auidiosus. **A** d opus diuina negliget
 auidie. et desidiose agit. **C** uare? **C** uia non vis pvide
 quo vadis. **V** ina go sapes et itelliges te **T** remendus e
 illis aspcus vt dicit leo ipa. cui puu est omie solida apru
 oe secrete. ni obscura daret. ni muta rudent. silentiu
 confiteb. et mes sine voce loquit. **E** i ille serpes venenosus
 dyabolus sathanas ausus fuit impetu facie in aiaz sissi
 ma bñssim Martini qui erat gema sacdotu. qua felice
 aiam pntibz angelis eunte in celu curabat. tpedie. quo
 timendu est tibi pcori et tremeter pmeditadu. q horribi
 liter occurret misere aie tue ille doli artifex. ille filius uq
 tis. ille aiaz hostis amavissim? **E** va fr hnie pognata et
 nuqm a tuo corde recedat qm illa bñssima vgo maria p
 petua mē dñi nei ihu xpi aie sue pvidebat. que vt legim?
 filiu suu spenatit exorauit vt maligni spuō in eis tisiu
 no adessent. **Q** si tanta et ta sca deo cara vno hnta aia
 visionē nephandoz spūū formidabat. qd faciet aia pec
 catu. quo potit stare ad horrenda asponi tremēdi vultu
 eius ad tollerabile fetore oris eius. ad flamas sulphu
 reas oculoꝝ eius? **C** eruis esto p timor huius horre de bestie
 oe genz tormētoꝝ supat plus qm in hoc mudo ex cogitari
 queat. **S** id ppha pauidus expanseos ad oronē sfugit dicit
E xaudi de oronē meā ai de pcor a timore timni eripe aiaz
 meā. **N**o dixit a piate sed a timore. **C** uare? **A** d ismādu
 qm maxia sit pena. q horribilis et tollerabilis sit timor
 ipius timni. **M**ira res. **A**ttende. quid orauit. **A** timore iqt
 timni eripe aiaz meā. **H**eu heu se ni si talis ac tantus
 tremor est aie peccatrici ex solo sathanis visu. quanta

confusio. quibus horrore quia afflictio. quibus lamentatio
erit eius tactus? **Q**uod sicut filij hominum et vani. ut quod diligunt
vanitatem et quibus mendaciam? Qui enim diligit iniquitatem
odit animam suam. et odibiles sunt deo impij et impetabiles eorum
Altissima enim odio habet peccatores et misericors est peccatoribus
Quare tam horrendam tamque horribilem non respiciatis
misericordiam? Quare non punitis superbiam. quare non extinguitis
avaritiam? Quare non reprobatis luxuriam. quare more et
veritas non corrigitis? Quare mandata dei salutiferamque
eius consilia eius negligent auditis. quare non sapitis et intel-
ligitis ac nouissima prouidentis? **H**ic est quod peccatores ter-
ribiliter alloquitur dicens per salomonem. Ego inquit in iustitia
viro ridebo et subsannabo enim vobis quod timebat aduenit
Quod metuenda est haec dominica sententia. vtmam lector sciet in
palato cordis quibus contineat amaritudinis quibus ve formi-
dis. quia reuera si sciret quod hora vitam suam cuius custodiet
Et dices forsitan quod derisio et subsannatio non cadunt in
ipsum omnipotentem deum. nec eius reuerentia scissimamque sunt
natura huiusmodi passiones siue iras non admittit
Atende qui interrogas. quod dura tibi sententia debeat ex parte
Ego inquit in iustitia viro ridebo. et cum irruerit super vos
repentina calamitas subsannabo. et cum amara mors vos
momordarit eterna subsannatione dignos dampnabo.

Audi tu peccator terribile sententiam. quam si intelliges
sine dubio ex parte scies. **E**t scripturae sacrae neg-
ligent legibus. actus vite tue et mala que facis. peccata que committis
facta dicta et opera tua mala non sapienter respicias. Velox
ad mensuram tardus ad emendam. potens ad prandium sed eger
ad psallendum. pugil ad fabulas sed somnolentus ad vi-
gilias. patius ad loquendum. sed tardus et mutus ad psallendum
vultu. promptus ad iram et detractionem. piger vero ad orationem
Iudic amator. pauperum persecutor. festina in conspectu alieno
respicis. sed trabe in proprio conspectu non vides. aliorum facta
adpernas sed tua non consideras vel deseris. Ceteros re-

phendis tempm no corrigis. Alios vinctas et te collandas
 sicut metrix sepam menas esse formosa cu sit fetida
 capre spabilis ac oibz vicijs plena. Maline inentor
 Discipline destructor, amicus vicioz et inimicus virtutu
 Her sut que hoiem excitat et adeo ipm sepant. Her sut
 que monarchu efficiut demoniacu. conuersu faciut pueru
 clericiu hctiu xpianu anhepm. Qui em xpianus no e
 anheps est. Non e xpianus qui moribz et vita xpo est
 conuers. Heu heu vir insipiens no agnoscat et stultus non
 intelligit hec. Et ideo sicut dicit idem ppha simul insipies
 et stultus pibut. Sz que distinctio e inter insipiente et
 stultu. Ois insipiens e stultus. Insipies em de qsi no
 sapiens. Multi em viuut q sapientes no sut et tn stulti
 non sut. Multi iusti sut et multi iusti no sut. et tn iusti
 no sut. Vis nosse quos sit sapiens et qd stultus? Insipies
 e qui se a paradisi gaudijs pegrinu no considerat. qui se
 exule in hoc exilio no attendit. Stultus at e q licet ista
 agnouit. liberari tn a mundi miseria p vite meritum non
 intendit. It insipiens e qui no credit futura supplicia
 reprobz esse ppetua. et gaudia iustoz etna. Stultus at
 q licet crediderit. tamen vt morte ppetua euadat. et
 gloria eterna caste viuendo. pieqz puerfando acquirat
 no intendit. Iusto ergo dei iudicio simul insipies et stultus
 pibut. quod tn non fieret si sapent et intelligerent ac
 nouissima pueret. Ecce frater mi iam legisti. iam
 vidisti in hoc speculo pteris qd sapias qd intelligas. que
 nouissima pueras. Superst igit vt diligenter discas
 et in corde firmes vt sane sapias et recte intelligas. et
 vt nouissima tua prudenter pueras. vt per hoc eterna
 dapnacione euadas. et in dno ihu xpo vitam eterna
 possideas. Quod tibi concedat ille qui est in scda deus
 benedictus. Amen

Et sic est finis sit laus et gloria trine